

Archive students Journal
Published by Alzahra University
3th Issue

آرشيو

فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا(س)

سال سوم، شماره سوم (پیاپی ۱۱)، پاییز ۱۳۹۵، بهاء: ۱۰۰۰ تومان

- تأثیر فناوری اطلاعات در آرشیو
- چکیده پایان نامه های دفاع شده در شهریور ۱۳۹۵
- در جستجوی ارزش؛ آرشیو انجمن های علمی
- معرفی چهار نرم افزار موبایلی موزه ایران

آیا می‌خواهید آرشیویست‌ها، دانشجویان و مدیران را از خدمات خود مطلع سازید؟

فصلنامه علمی دانشجویی **آرشیو**
شما را حمایت می‌کند

تجهیزات آرشیوی

کتب آرشیوی

مجلات آرشیوی

مقالات پر استناد آرشیوی

همایش‌ها و کارگاه‌های آرشیوی و ...

را به اطلاع دانشجویان، اساتید و مدیران آرشیوی برسانید

چاپ تبلیغات شما در نشریه آرشیو و ارائه آن به صورت مجزا
روی وبلاگ نشریه

جهت کسب اطلاعات بیشتر و ارائه تبلیغات خود به
archive.alzahra@gmail.com مکاتبه یا با شماره
۰۹۰۱۶۶۷۰۴۸۵ (فرزانه بهارلو) مدیر مسئول و سردبیر
فصلنامه تماس بگیرید.

وبلاگ فصلنامه

www.alzahra-archive-journal.blog.ir

آرشيو

فصلنامه علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س)

سال سوم، شماره سوم (پیاپی ۱۱)، پاییز ۱۳۹۵

فهرست مطالب

سخن سردبیر / ۲

تاثیر فناوری اطلاعات در آرشیو / ۳

معرفی کتاب آرشیوداری دیداری - شنیداری / ۱۰

گزارش بازدید از موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران / ۱۱

انجمن آرشیوداران انیمیشن / ۱۲

چکیده پایان نامه‌های دفاع شده در شهریور ۱۳۹۵ / ۱۳

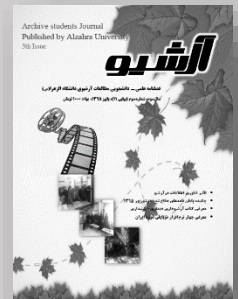
معرفی چهار نرم‌افزار موبایلی موزه ایران / ۱۷

در جستجوی ارزش؛ تشکیل آرشیو انجمن‌های علمی

دانشجویی / ۱۹

فراخوان همکاری با فصلنامه علمی - دانشجویی آرشیو

دانشگاه الزهرا (س) / ۲۰

صاحب امتیاز: انجمن علمی - دانشجویی مطالعات آرشیوی
دانشگاه الزهرا (س)

زیر نظر: اداره کل امور فرهنگی دانشگاه الزهرا (س)

مدیر مسئول و سردبیر: فرزانه بهارلو

همکاران این شماره:

سمیه خوانین مقدم، فاطمه خسروی، سارا سلطانی، سارا طاهری، اعظم صالحی، زینب سادات صندید، رضیه فرشید، و سمانه بیرجند

ویراستار: زینب السادات صندید

طراحی جلد و صفحه‌آرایی: سارا مرادی

کارشناس نشریه: زهرا وزیری

چاپ، صحافی و لیتوگرافی: دامون

این نشریه بر خود لازم می‌داند که از همکاری بی‌دریغ استاد گرانقدر جناب آقای دکتر رضایی شریف‌آبادی تقدیر و تشکر نماید.

نشانی: تهران، میدان ونک، ده ونک، دانشگاه الزهرا (س)

ساختمان معاونت فرهنگی - اجتماعی، اتاق نشریات

تلفن: ۰۲۱-۸۸۰۵۶۹۰۸

سندوق پستی: ۱۹۹۳۸۹۱۱۷۶۴

رایانامه: archive.alzahra@gmail.com

وبلاگ: http://alzahra-archive-journal.blog.ir

سخن سرد بهار

- فرزانه بهارلو
- دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴
- farzanehbaharluo@gmail.com

سازمان آرشیوی وظیفه حفظ، نگهداری و دسترس‌پذیری پیشینه‌های ملی را بر عهده دارد. این پیشینه‌ها از جنبه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی حائز اهمیت است. دسترس‌پذیری آن‌ها برای ورود به پژوهش‌های ملی و بین‌المللی نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است. از سوی دیگر سازمان آرشیوی مانند سایر مراکز اطلاعاتی، با توسعه تکنولوژی و ورود فناوری‌های نوین دستخوش تغییراتی شده است. تغییر در نوع منابع، تنظیم و توصیف منابع، شیوه‌های دسترسی، ذخیره و بازیابی و نیز نیازهای جدید کاربران از جمله این تغییرات است. از این رو تربیت آرشیوداران متخصص برای ارائه خدمات مناسب در سازمان‌های آرشیوی امری ضروری می‌باشد.

در ایران علی‌رغم قدمت ۴۵ ساله تأسیس آرشیو ملی، افراد با تخصص‌های متفاوت همچون تاریخ، ادبیات و... به ارائه خدمات به کاربران مراکز آرشیوی می‌پرداختند. در شرایط مطلوب نیز کتابداران به‌عنوان آرشیودار در مراکز آرشیوی فعالیت داشته‌اند. در سال ۱۳۸۹ رشته مطالعات آرشیوی در دو دانشگاه تهران و الزهرا^(س) پایه‌گذاری شده است. تاکنون دو دوره از آموزش این رشته در دانشگاه‌ها به پایان رسیده است و آرشیوداران متخصص آماده‌به‌کار در مراکز آرشیوی هستند.

طی این ۵ سال، آزمون‌های مختلفی توسط سازمان‌ها و ارگان‌های مختلفی برگزار شده است که در میان این سازمان‌ها جای مراکز آرشیوی خالی است. از سویی دیگر حتی در سایر سازمان‌ها جایی برای پست آرشیودار در نظر گرفته نشده است. این امر در حالی است که به‌تازگی در برخی سازمان‌های آرشیوی تاریخ‌دانان مشغول به فهرست‌نویسی اسناد شده‌اند.

ایجاد تعامل دوسویه میان مراکز آرشیوی و دانشگاه‌ها برای ورود آرشیوداران متخصص به مراکز آرشیوی امری ضروری به نظر می‌رسد. آرشیوداران تربیت‌شده نیازمند محیطی برای انتقال علم و کسب تجربه هستند. حمایت از این افراد موجب بقای رشته مطالعات آرشیوی در ایران می‌شود. حضور آرشیوداران متخصص در کنار آرشیوداران باسابقه موجب افزایش دانش سازمانی می‌شود. پویایی مراکز آرشیوی در گرو به‌کارگیری افراد جوان و پرنرژی برای ارائه خدمات مناسب و نوین به کاربران است.

با وجود مزیت‌های بسیار در به‌کارگیری آرشیوداران متخصص و لزوم حمایت از رشته مطالعات آرشیوی و سهم گسترده مراکز آرشیوی در گسترش دانش و فرهنگ در جامعه، هنوز در آزمون‌های استخدامی جایی برای پست آرشیودار وجود ندارد. باشد که مدیران مراکز آرشیوی به این پرسش پاسخ دهند که؛ آیا این امر جای تأمل ندارد؟

تأثیر فناوری اطلاعات در آرشیو

• سارا طاهری

• دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴

• sarasoltany72@gmail.com

فناوری‌های مرتبط با وب ۲ و شبکه‌های اجتماعی، در رسیدن به رؤیای دسترسی به منابع رقمی از هر نقطه جهان و پویایی بیشتر منابع آرشیوی در محیط آرشیو رقمی کمک نماید.

کلیدواژه‌ها: فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، کاربرد فناوری در آرشیو، وب ۲، شبکه‌های اجتماعی

مقدمه

عصر حاضر که دوره پیشرفت سرسام‌آور فناوری، بالأخص اطلاعاتی و ارتباطی است کمتر حرفه‌ای را می‌بینیم که فناوری رنگ تازه‌ای به آن نداده و یا تغییر و تحول در آن ایجاد نکرده باشد. عرصه‌های کاربرد فناوری اطلاعات در جهان معاصر، با سرعت فزاینده‌ای در حال گسترش است و همه ابعاد زندگی را در شکل‌های متفاوت آن دچار دگرگونی کرده است. این دگرگونی را می‌توان در شکل فیزیکی آرشیوها، سرعت آرشیوداران، نوع مدرک موجود، شیوه دسترسی، روش کار، فعالیت‌های آرشیو، محافظت، روزآمدسازی اطلاعات، نوع ارتباط با کاربر، هزینه دسترسی به اطلاعات، صرفه‌جویی در زمان، مشاهده نمود. چنانچه آرشیوها بخواهند همچنان به روند پایایی و پویایی خود ادامه بدهند، لازم است که با روند فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، علی‌رغم تمام مشکلات و تنگناهای موجود همراه شوند؛ بنابراین در ایجاد آرشیوهای دیجیتال، می‌بایست فناوری اطلاعات و اهمیت و تأثیر آن را مورد بحث قرار داد.

چکیده

عصر جدید را عصر ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌دانند. فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی از جوانب گوناگون آرشیو، نقش و جایگاه آن را در جامعه اطلاعاتی عصر حاضر تحت تأثیر قرار داده است.

هدف اصلی این مقاله، آشنایی با فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی و تأثیرات آن در بخش‌های مختلف آرشیو است. روش مورد استفاده در تحقیق حاضر، مروری بوده و اطلاعات از طریق اینترنت و منابع کتابخانه‌ای حاصل شده است.

نتایج این مقاله می‌تواند آرشیویست‌ها را ضمن آشنایی با

این مقاله، ابتدا به تعریف فناوری و تأثیرات آن بر بخش‌های مختلف آرشیو می‌پردازد و در ادامه نیز به فناوری‌های مرتبط با وب ۲ و کاربرد آن در آرشیو اشاره می‌کند.

فناوری اطلاعات

تعاریف

- مطابق تعریف دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، فناوری اطلاعات عبارت است از: مجموعه ابزارهای فناوری اطلاعات عبارت است از: مجموعه ابزارهای ارتباطی، اعم از وسایل ارتباط از راه دور، ابزارهای دیداری و شنیداری و ماشین‌های مربوطه، توأم با دانش و شیوه و مهارت استفاده از آن‌ها در تولید و پردازش اطلاعات به منظور انتقال اطلاعات به جامعه استفاده‌کننده.

- در فرهنگ فشرده علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی فناوری اطلاعاتی به معنای فراهم آوری، پردازش، ذخیره‌سازی و اشاعه اطلاعات صوتی، تصویری، متنی و عددی توسط رایانه بکار برده شده است.

با توجه به تعاریف گفته‌شده، فناوری اطلاعاتی را می‌توان به‌کارگیری دانش و تخصص در عرصه تمامی فناوری‌هایی دانست که با تکیه بر سخت‌افزارها و نرم‌افزارها، ارتباطات شبکه و زیرساخت‌های رایانه‌ای به فرایند جمع‌آوری، ذخیره‌سازی، سازماندهی، بازیابی، اشاعه و به‌طورکلی پردازش مدون اطلاعات می‌پردازد.

تاریخچه فناوری اطلاعات در آرشیو

دهه ۱۹۸۰ دهه رشد اینترنت به حساب می‌آید. آرشیوها و مجموعه‌های خاص نیز از دهه ۱۹۹۰ از اینترنت استفاده می‌کردند. با ظهور ابزارهای کاوش اولیه در وب، آرشیوها نیز به تقویت وبسایت‌های خود پرداختند و در طول سال‌های متمادی با افزایش حجم اطلاعات، این امر رونق بیشتری گرفت. با ظهور وب ۲، فناوری‌های مختلف وب ۲ علاوه بر کتابخانه‌ها، می‌تواند برای منابع آرشیوی و وبسایت‌های

آن‌ها نیز کاربردهایی داشته باشد. این مسیر روزبه‌روز در حال تحول و پیشرفت است و جهت آن به‌سوی افزایش توانایی‌های انسان در به دست آوردن دقیق اطلاعات می‌باشد.

دلایل کاربرد فناوری اطلاعات در آرشیو

می‌توانیم بگوییم آرشیوها همانند کتابخانه‌ها سازمانی پویا هستند که با در نظر گرفتن نیازهای افراد و با استفاده از فناوری‌های نوین، زمینه مساعدی برای ارائه مناسب‌تر خدمات اطلاع‌رسانی پیشرفته فراهم می‌آورند. یکی از مهم‌ترین اهداف استفاده از فناوری اطلاعات در آرشیوها، ارتقای سواد اطلاعاتی کاربران آرشیو است.

سواد اطلاعاتی قابلیت است که فرد را در دسترسی مفید و مؤثر به اطلاعات، ارزیابی انتقادی آن و استفاده دقیق و خلاق از اطلاعات به‌دست‌آمده به‌منظور رفع نیازهای اطلاعات خویش توانمند سازد (شیروانی، ۱۳۸۸).

به‌طورکلی آنچه موجب شده است که آرشیوها و سایر مراکز اطلاع‌رسانی از فناوری‌های نوین استفاده کنند عبارتند از: سرعت، حافظه، دقت بسیار زیاد در فراهم آوری، انباشت و بازیابی اطلاعات به مدد رایانه و صرفه‌جویی در نیروی انسانی، انعطاف‌پذیری در برابر نیازهای گوناگون، دسترسی یکپارچه به اطلاعات و ...

برخی از فواید بهره‌مندی از فناوری

اطلاعات در آرشیوها

- فراهم آوری منابع اطلاعاتی یکی از مهم‌ترین فعالیت‌های آرشیوی است. این فعالیت همواره به دلایل مختلفی همچون کمبود فضا، حجم زیاد منابع و محدودیت‌های مالی با مشکلات زیادی روبرو بوده است اما امروزه با ورود فناوری‌های نوین مثل اتوماسیون‌ها، دیسک‌های فشرده، (CD-ROM)، مواد چندرسانه‌ای، میکروفیلیم‌ها و ... این مشکلات تا حد زیادی کاهش پیدا کرده است.

- استفاده از فناوری‌های نوین، شناسایی محققان و برقراری رابطه با آن‌ها را ساده‌تر و سریع‌تر و کار

- پژوهش و تحقیق را به مراتب ساده‌تر کرده است. همچنین فاصله زمانی و مکانی را از بین برده است.
- یکی از مهم‌ترین تحولاتی که فناوری‌های نوین اطلاعاتی به ارمغان آورده‌اند، توسعه چگونگی و دامنه دسترسی به اطلاعات می‌باشد. اینترنت نیز به‌عنوان یکی از دستاوردهای فناوری‌های نوین، مهم‌ترین تحول را در دسترسی به منابع آرشیوی در اقصی نقاط دنیا فراهم آورده است.
- مواد و محل‌های اطلاعاتی آرشیوها در مسیر کاهش حجم، کاهش وزن، کاهش هزینه، افزایش کاربر، افزایش سرعت، افزایش قابلیت‌ها، افزایش ذخیره اطلاعات و قابلیت حمل‌ونقل در حرکتند.

تأثیرات فناوری اطلاعات در برخی از فعالیت‌های آرشیوها

فناوری در آرشیو مرجع یکی از خدمات اطلاع‌رسانی که امروزه در کشورهای افراد در مکان‌های مختلف فراهم می‌کند. مرجع دیجیتال (مجازی) یکی از محصولات فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی است که با دگرگون ساختن مرجع سنتی به وجود آمد. اساس این خدمات موقعیت جغرافیایی می‌باشد، به‌گونه‌ای که کاربر در هر مکانی بدون توجه به فاصله مکانی، با به‌کارگیری این خدمات به اطلاعات موردنیاز دسترسی یابد.

مراکز آرشیوی - که در واقع مراکز و مراجعی اطلاعاتی شمرده می‌شوند و در خدمت اطلاع‌رسانی به افراد جامعه هم می‌باشند - از این امکان بهره می‌گیرند و به‌عنوان "ask an archivist" شناخته می‌شود. بدیهی است که محقق نمی‌تواند به تمام پایگاه‌های آرشیوی دنیا سرکشی کند اگر هم بتواند مستلزم صرف وقت و هزینه‌های فراوانی است، درحالی‌که فناوری اطلاعات این امکان را فراهم می‌سازد تا پژوهشگر به سرعت به همه جای دنیا دسترسی داشته باشد و اطلاعاتی را که نیاز دارد به دست آورد. در این نوع خدمات کاربران می‌توانند از طریق پست الکترونیکی پرسش‌های خود را به آرشیویست‌ها ارسال کنند؛ بنابراین می‌توانیم مرجع دیجیتال یا مجازی را نوعی از خدمات مرجع بدانیم که دارای بنیان‌های

الکترونیکی است و کاربر می‌تواند در هر زمان بدون حضور فیزیکی تنها از طریق کانال‌های ارتباطی از قبیل چت، ویدئو کنفرانس، پست الکترونیکی با آرشیویست مرجع ارتباط برقرار کند و به سهولت به منابع موردنیاز خود دسترسی یابد.

فناوری در مدیریت اسناد الکترونیکی

اسناد الکترونیکی، اسنادی هستند که به روش رایانه‌ای تولید، منتقل و نگهداری شده‌اند. مدیریت اسناد الکترونیکی یکی از مسائل چالشی و روز دنیاست. رشد روزافزون به‌کارگیری رایانه در انجام فعالیت‌های سازماندهی موجب شده است که مدیریت بهینه اسناد تولیدشده یکی از دغدغه‌های اصلی در سازماندهی اسناد دولتی و غیردولتی گردد. به عبارتی، سازماندهی اسناد الکترونیکی بنیادی‌ترین بخش مدیریت آن‌ها را شامل می‌شود. برای مدیریت مناسب اسناد الکترونیکی طرح‌هایی مطرح شده که می‌توان به "اینترپرس" اشاره کرد. هدف از طرح اینترپرس، توسعه دانش ضروری برای حفاظت درازمدت از اصل اسناد تولیدشده یا نگهداری شده در شکل رقمی و فراهم آوری استانداردهای زیربنایی، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و طرح‌هایی است که به تأمین دوام بلندمدت مواد آرشیوی می‌انجامد و درعین حال مورداطمینان بودن مواد را برای کاربران تضمین می‌نماید.

فناوری در سازماندهی اسناد آرشیوی

در آرشیوهای ملی، مواد مختلفی آرشیوی از کاغذ گرفته تا دیگر حامل‌های اطلاعاتی نگهداری می‌شود؛ این مواد حاصل فعالیت‌های روزمره مردم است که پس از طی چرخه‌ای طولانی سرانجام، سر از آرشیو ملی درمی‌آورند. برای سامان‌دهی این اسناد نیازمند فناوری اطلاعات هستیم که آن‌هم وابستگی تام به فناوری ارتباطات و رایانه دارد؛ بنابراین کاربرد فناوری اطلاعات در سازماندهی اسناد ملی و تاریخی، ضرورتی گریزناپذیر است. تحولات مربوط به سازماندهی اطلاعات در آرشیوها در قرن بیستم به وقوع پیوست. به دلیل این‌که آرشیوها معمولاً دربردارنده اقلام منحصر به فردی هستند چنین تصور

می‌شد که استاندارد کردن آن‌ها ضروری نیست. با این وجود استانداردهایی برای توصیف مواد آرشیمی در نظر گرفته شد که APM از معروف‌ترین آن‌هاست و در بیشترین جوامع آرشیمی پذیرفته شده است. این استاندارد مبتنی بر قواعد انگلومریکن ویرایش دوم است. استاندارد یادشده بیان می‌دارد که به هنگام فهرست‌نویسی مجموعه‌های آرشیمی، ابزار جایابی منبع اصلی اطلاعات تلقی می‌شود. به دنبال آن فرمت مارک مخصوصی تحت عنوان مجموعه‌های آرشیمی و نسخه‌های خطی (MARC-AMC) تهیه شد. در حال حاضر فرمتی با نام مواد مخلوط MIXED MATERIAL استفاده می‌شود. اخیراً امکان ارائه مواد آرشیمی در شبکه اینترنت نیز فراهم شده است که از طریق زبان استاندارد نشانه‌گذاری عمومی SGML است.

از آنجایی که تنظیم و توصیف اسناد به‌عنوان کلیدی راهگشا در سازماندهی و مدیریت اسناد ایفای نقش می‌کند و به دلیل استفاده آرشیداران از محیط وب، جامعه آرشیمی، در دو دهه گذشته به این نتیجه رسید که از استانداردهایی برای تنظیم و توصیف اسناد در محیط وب استفاده بکند؛ که در این مقاله به دو نمونه آن اشاره شده است: EAD و US MARC.

US MARC برای داده‌های کتابشناختی طراحی شده و به‌طور گسترده‌ای مورد کاربرد آرشیداران قرار دارد. همچنین به‌منظور استفاده از قابلیت‌های وب، EAD را توسعه دادند. EAD، از انواع استانداردهای مبادلاتی است که امکان انتقال اطلاعات را از طریق رایانه فراهم می‌آورد و برای کدگذاری فهرست‌های راهنما به کار می‌رود.

یکی دیگر از ابزارهایی که در عصر فناوری به‌عنوان راهکاری مناسب برای سازماندهی منابع الکترونیکی شناخته شده‌اند، ابر داده‌ها می‌باشند. ابر داده‌ها در واقع نوعی روش و ابزار برای فهرست‌نویسی، سازماندهی و بازیابی منابع الکترونیکی در شبکه اینترنت می‌باشند و کاربرد این اصطلاح برای ایجاد تمایز میان روش‌های جدید سازماندهی منابع اطلاعاتی الکترونیکی با روش‌های متداول و سنتی فهرست‌نویسی و سازماندهی اطلاعات

است.

تاکنون برای ابر داده قالب‌ها و استانداردهای گوناگونی به وجود آمده که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به قالب ابر داده‌ای "دوبلین کور" اشاره کرد. طرح ابر داده‌ای دوبلین کور نوعی استاندارد است که مجموعه‌ای از عناصر ابر داده را برای سهولت دسترسی به منابع الکترونیکی عرضه می‌کند. امروزه ابر داده در سازماندهی منابع الکترونیکی به‌ویژه منابع وب، نقش و اهمیت برجسته‌ای یافته است. قبل از اینکه به بحث درباره فناوری‌های مرتبط با وب ۲ در آرشیمها پردازیم، لازم است در ابتدا با مفهوم وب ۲ و آرشیم ۲ آشنا بشویم.

وب ۲: تعریف

فردی به نام میلر (۲۰۰۵) چنین نقل می‌کند که وب ۲ یک رفتار و روش است نه فناوری درحالی‌که بردسال (۲۰۰۷) مشاور یک کتابخانه می‌گوید: وب ۲ یک حرکت اجتماعی است. به‌طور کلی وب ۲ به یکسری ابزارها و فناوری‌ها و همچنین قوانینی درباره اینکه مراجعه‌کنندگان به وب‌سایت‌ها چگونه باید آن‌ها را به‌کارگیرند اشاره می‌کند. وب ۲ که با مفهوم نرم‌افزارهای اجتماعی (فیس‌بوک، توئیتر، لینک دائن ...) معنا پیدا می‌کند، تأثیرات شگرفی بر تعامل کاربران با دنیای اینترنت نهاده است به‌گونه‌ای که آن‌ها تمایل بیشتری برای انتشار محتوا بر روی وب پیدا کرده‌اند و نظرات شخصی، عکس‌ها، فیلم‌ها و دانش خود را به اشتراک می‌گذارند. "نرم‌افزارهای اجتماعی" نرم‌افزارهایی تحت وب هستند که با استفاده از فناوری‌های نوین وب ۲، امکان تعامل کاربران را با محتوای وب به شکل‌های گوناگون فراهم می‌آورند.

برخلاف وب ۱ که کاربران تنها امکان دسترسی به اطلاعات و استفاده از آن‌ها را داشتند، در وب ۲ کاربران قادرند خود به ایجاد و خلق محتوا اقدام نمایند، آن را سازماندهی و تنظیم کنند، دیگران را در اطلاعات و داشته‌های خود شریک سازند و یا به انتقاد و تغییر آن پردازند.

آرشیو ۲

استفاده از قابلیت‌های وب ۲ در آرشیوها و بهره‌گیری از نرم‌افزارهای اجتماعی برای خدمات‌رسانی بهتر به پژوهشگران و کاربران آرشیو، سبب پدید آمدن اصطلاح آرشیو ۲ شده است.

آرشیو ۲، آرشیوی است که قادر خواهد بود در تمام طول هفته و در هر ساعتی از شبانه‌روز با کاربران در تعامل باشد. برنامه‌ریزی، توانایی آرشیویست‌ها در ایجاد خدمات صحیح و ارائه آن‌ها به بهترین شیوه ممکن و کاربرمحور بودن آن، از عوامل مؤثر در موفقیت آرشیو ۲ می‌باشد.

با کاربرد فناوری‌های مختلف وب ۲ در آرشیوها می‌توان منابع رقیمی آرشیوها را به اشتراک گذارد. در ادامه با تعدادی از فناوری‌های وب ۲ در آرشیو به همراه برخی از کاربردهای آن آشنا می‌شویم.

بلاگ‌ها (کلمه کوتاه شده برای): بلاگ‌ها در واقع امکان ارتباط شخص به شخص در زمینه موضوعات گوناگون را فراهم می‌آورند. آرشیوداران کنونی می‌بایست با بهترین منابع جستجوی وبلاگ‌ها و نیز با شیوه‌های ارزیابی و تحلیل وبلاگ‌ها آشنا باشند. در ذیل با تعدادی از کاربرد وبلاگ‌ها در آرشیو آشنا می‌شویم:

- بلاگ‌ها شبکه‌هایی هستند که کاربران آرشیوها نیز همانند کتابخانه‌ها می‌توانند تفکرات، عقاید، پیشنهادها و پیام‌های خود را در آن قرار بدهند. در آرشیوها تمامی کاربران می‌توانند بلاگ‌ها را ویرایش نمایند و پیغام‌های خود را در بلاگ قرار دهند؛

- افزایش سواد اطلاعاتی؛

- پاسخ دادن به پرسش‌های مرجع؛

- آموزش چگونگی استفاده از آرشیو و سایر پایگاه‌های اطلاعاتی به کاربران؛

- خدمات آگاهی‌رسانی جاری؛

آر. اس. آر. اس: آر. اس. اس سرنام RDF Site Summary

است. پدیده‌ای است که امکان جمع‌آوری اطلاعات و اخبار

را از شبکه‌های مختلف فراهم می‌کند بدون اینکه مجبور باشید از این شبکه به آن شبکه سر بزینید.

برخی از کاربردهای آر. اس. اس در آرشیو

- گرفتن اخبار از مراجع خبری مختلف؛
- گردآوری نامه‌های الکترونیکی از سرویس‌دهنده‌های مختلف (نظیر یاهو و جی‌میل)؛
- افزایش راهنماهای موجود در آرشیو در مورد آشنایی با فناوری‌های مختلف وب ۲؛
- اطلاع‌رسانی در مورد منابع آرشیوی جدید و دیگر منابع موردنیاز در زمینه موضوعی خاصی که کاربران درخواست داده‌اند؛
- آرشیوداران خود می‌توانند در آر. اس. اس ها عضو گردند تا آن‌ها را از منابع جدید در زمینه موضوعی خاص آگاه نمایند.

پادکست‌ها: پادکست‌ها روشی برای انتشار اطلاعات

صوتی در اینترنت با فرمت ام. پی. تی. هستند. این فایل‌های صوتی می‌توانند شامل اخبار روزانه یک رسانه خبری، جدیدترین آهنگ‌ها، آرشیو روزانه یک همایش، مشروح سخنرانی‌های یک کنفرانس و یا صحبت‌های خودمانی یک وبلاگ نویس باشد. این روش فرصتی برای نابینایان فراهم آورده تا از دریای بیکران اینترنت بی‌نصبی نمانند و بسیاری از متون خواندنی را بشنوند که فرصت خوبی برای آرشیوداران جهت ارائه خدمات به نابینایان است.

برخی از کاربردهای پادکست‌ها در آرشیو

- آموزش‌های الکترونیکی و غیرحضوری؛
- تهیه منابع صوتی تبلیغ خدمات و سرویس‌ها در آرشیوها؛
- استفاده در بخش مرجع؛

را نیز ارسال کرد

فلیکر: یکی از سایت‌های بزرگ اشتراک‌گذاری تصاویر است که به‌عنوان یکی از سایت‌های مهم وب ۲ شناخته می‌شود. این سایت اخیراً در اقدامی جدید امکان اشتراک فیلم را هم به امکانات خود افزوده است؛ مانند یوتیوب که یک سایت به اشتراک‌گذاری ویدئو می‌باشد. در ذیل به دو کارکرد یوتیوب در آرشیو می‌توان اشاره کرد:

- به اشتراک‌گذاری محتوای تاریخی دیجیتالی شده
- اشتراک ویدئوهایی که توسط موسسه آرشیوی خلق شده است.

لینکدین: یک سایت شبکه‌ای تجارت محور می‌باشد که در سال ۲۰۰۲ تأسیس شد. از این فناوری عموماً برای شبکه‌سازی حرفه‌ای و تخصصی استفاده می‌شود. وقتی فردی عضو این سایت می‌شود، می‌تواند به افراد، مشاغل، اخبار، جدیدترین اطلاعات و بینشی که می‌تواند او را در حرفه خود بهتر کند دسترسی داشته باشد.

نتیجه‌گیری

فناوری اطلاعات بدون شک تحولات گسترده‌ای را در تمامی عرصه‌های اجتماعی و اقتصادی بشر به دنبال داشته است و امروز به یاری فناوری‌های جدید از جمله رایانه و اینترنت، تغییرات شگرفی در خدمات‌رسانی آرشیوها به وجود آمده که نتیجه آن پیشرفت‌های سریع در پردازش، ذخیره‌سازی اطلاعات و ارائه خدمات سریع و روزآمد به جامعه است. از طرفی، این فناوری‌ها_آرشیویست‌ها را با چالش‌های روزافزونی روبرو ساخته است. مشکلات مربوط به هزینه، نیروی انسانی آموزش‌دیده، حق مؤلف، از دست رفتن پاره‌ای از اطلاعات به هنگام تبدیل داده‌های آنالوگ به رقمی و... از مهم‌ترین این چالش‌ها به شمار می‌آیند. با این حال چنانچه آرشیوها بخواهند همچنان به روند پایایی و پویایی خود ادامه بدهند لازم است که با روند فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی، علی‌رغم تمامی مشکلات و تنگناهای موجود،

- فایل صوتی و ویدئویی برنامه‌ها و خدمات آرشیو؛
- پادکست‌ها آرشیوکاران را قادر می‌سازند اطلاعات را با هرکسی و در هر زمانی تقسیم نمایند.

بوک‌مارکینگ: به اشتراک‌گذاری و استفاده مجدد از لینک‌ها به سایت‌ها و صفحات را امکان‌پذیر می‌کند، به‌عبارت‌دیگر تسهیل‌سازی "به اشتراک گذاشتن کشفیات و راه‌های جدید از فهم محتوا"

دلشیز: یک لینک‌دین شخصی است که برای اشتراک‌گذاری لینک به کار می‌رود. از جمله مزایای کاربرد وب ۲ می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- می‌توانیم از هرجایی به بوک‌مارک‌های شخصی خود دسترسی داشته باشیم.
- می‌توانیم بوک‌مارک‌های خود را در اختیار دیگران قرار دهیم.
- می‌توانیم افرادی را که لینک‌های جالب و موردپسند ما را دارند پیدا کرده و لینک‌های آن‌ها را به لینک‌های خود اضافه کنیم.

فیس‌بوک: فیس‌بوک از شبکه‌های اجتماعی مجازی است که با استفاده از آن می‌توان فیلم یا پیغام به اشتراک گذاشت. در بخش ذیل به برخی از کارکردهای آن می‌توان اشاره کرد:

- فراهم کردن اطلاعات عمومی؛
- برقراری ارتباط با حامیان؛
- به اشتراک گذاشتن محتوا و اخبار؛
- به اشتراک‌گذاری اطلاعات از دیگر وب‌سایت‌ها.

توییتر: معروف‌ترین میکرو بلاگ در بین افراد و همچنین کتابخانه‌ها و مؤسسات آرشیوی است و به کاربران اجازه توثیق کردن مطالب و ارسال و دریافت پیام را می‌دهد. در توییتر افزون بر فرستادن پیام می‌توان فیلم، عکس و صدا

همراه شوند. در واقع آرشیویست‌ها نیازمند بهره‌گیری از دو دانش اساسی هستند: یکی دانش فنی و تخصص آرشیو که خود شامل شناخت جنبه‌های مختلف علم آرشیو و ابعاد تاریخی، فرهنگی و اجتماعی آن است و دیگری دانش فناوریانه و توانایی بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در راستای تحقق اهداف آرشیو خود می‌باشند تا با خدمت گرفتن ابزارهای مناسب و بهبودسازی و کارهای اطلاع‌یابی و اطلاع‌رسانی خود به رشد جوامع انسانی کمک کنند.

منابع

۱- اصنافی، امیررضا؛ پاکدامن نائینی، مریم؛ باواخانی، آناهیتا (۱۳۸۸). "آرشیو ۲: رهیافتی نو در خدمت اطلاع‌رسانی و مدیریت اسناد الکترونیکی". اولین همایش تخصصی آرشیو برای همه. بازیابی از:

www.nlai.ir/LinkClick.aspx?link=Files/publications/books/...pdf

۲- الماسی زفره، صادق؛ برومند، محمدعلی (۱۳۸۶). "نقش آرشیویست‌ها در عصر اطلاعات". مجموعه مقالات هشتمین همای سراسری انجمن علمی، دانشجویی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه الزهراء^(س) اردیبهشت ۱۳۸۶. تهران: نشر کتابدار. ص ۲۰۷-۲۱۸.

۳- خجسته فر، مریم؛ دالوند، معصومه؛ فرج پهلوی، عبدالحسین. "کاربردهای وب ۲ در وبگاه آرشیوهای ملی عضو شورای جهانی آرشیو و ارائه راهکارهایی جهت بهبود عملکرد وبسایت آرشیو ملی ایران". اولین همایش تخصصی آرشیو برای همه. بازیابی از:

www.nlai.ir/LinkClick.aspx?link=Files/publications/books/...pdf

۴- رنجبر، محبوبه؛ کریمی منصورآباد، الهام (۱۳۸۶). "سازماندهی اطلاعات در کتابخانه‌ها، آرشیوها و موزه‌ها". مجموعه مقالات هشتمین همای سراسری انجمن علمی، دانشجویی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه الزهراء^(س) اردیبهشت ۱۳۸۶. تهران: نشر کتابدار. ص ۱۳۹-۱۴۶.

۵- زرین کلکی، بهناز (۱۳۸۷). "سازمان‌های دولتی و اسناد الکترونیکی" در گنجینه اسناد. ش ۷۸ - ۵ - ۱۰۰ - ۱۲۰. بازیابی از:

www.sid.ir/fa/VEWSSID/J_pdf/4003913897807.pdf

۶- صفری، مهدی. ابرداده‌ها و کاربرد آن در ذخیره و سازماندهی و بازیابی اطلاعات. بازیابی از:

http://www.nlai.ir/files/pdf/Publication/me_tadata.pdf

۷- صمیعی، میترا (۱۳۸۳). "آرشیوهای رقمی" فصلنامه کتاب، ش ۶۰، ص ۱۱-۲۴.

۸- طباطبایی امیری، فائزه السادات، خبازان، بنت‌الهدی. "آرشیو رقمی و نقش آن در هدایت مدیریت دانش و تسهیم سرمایه‌های فکری". گنجینه اسناد شماره ۷۹. بازیابی از:

www.nlai.ir/LinkClick.aspx?link=Files/publications/books/...pdf

۹- نعمتی انارکی، لیلا؛ پورنقی، رؤیا (۱۳۸۸). "استفاده از خرد جمعی در آرشیوهای رقمی". اولین همایش تخصصی آرشیو برای همه. بازیابی از:

www.nlai.ir/LinkClick.aspx?link=Files/publications/books/...pdf

۱۰- وبلاگ آرشیویست‌های ایران. بازیابی از:

<http://ir-archivist.blogspot.com/seminars>

آرشیوداری دیداری - شنیداری

- سمیه خوانین مقدم
- دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴
- Khavanin.1360@gmail.com

سرشناسه: مرادی، نورالله، ۱۳۲۱-

عنوان و نام پدیدآور: آرشیوداری دیداری - شنیداری / نورالله مرادی، وحید طهرانی پور.
مشخصات ۱۳۸۷.

مشخصات ظاهری: ۲۵۴ص: مصور، جدول، نمودار.

موضوع: آرشیوهای دید و شنودی - مدیریت.

موضوع: آرشیو

مطالعات آرشیوی و کتابداری و کتابداران و آرشیویست‌ها که در آرشیوی بالأخص آرشیوهای دیداری شنیداری مشغول به خدمتند، می‌توانند از مطالب کتاب بهره گیرند. انجمن مجموعه‌های مواد شنیداری (ARSC) خبرنامه‌ای به صورت فصلی و نشریه‌ای به نام A.R.S.C دارد که هر سال دو شماره دارد. این نشریه شامل مقالاتی از مواد دیداری_ شنیداری و همچنین مقالات کنفرانس پی‌دی‌اف به صورت تمام متن در دسترس است کمیسیون نگهداری و دسترسی (سی پی‌ای) نهادی آمریکایی است با خبرنامه‌ای با نام CLIR Issues می‌باشد که هر دو ماه یک‌بار منتشر می‌شود و تنها در قالب الکترونیکی در دسترس است. این نشریات از طریق عضویت در جامعه آرشیوداران آمریکا در اختیار قرار می‌گیرند. نشریه‌ای است که کنفرانس آرشیوهای میدوست (M.A.C) منتشر می‌کند. فصلنامه و خبرنامه جامعه آرشیوداران آمریکا با نام Archival outlook که یک دوماهنامه است. دسترسی به این نشریه از طریق اشتراک مستقیم و یا عضویت در سایت می‌باشد، تنها مزایای دسترسی به مجله از طریق اشتراک مستقیم نسبت به نسخه آنلاین، چاپی بودن آن است.

این کتاب حاصل ویرایش کتاب «مدیریت آرشیوهای دیداری شنیداری» است که در سال ۱۳۷۳ منتشر شده است. این کتاب دارای ۵ فصل است. برای درک درست آرشیوداری دیداری - شنیداری، گام نخست آشنایی با اصول، مبانی و پیشینه آن می‌باشد که در فصل اول این کتاب با عنوان کلیات به آن پرداخته شده است.

در ۱۳۶۰ در واحد تولید اطلاعات اداره کل آرشیوهای کتابخانه‌های سازمان صدا و سیما انجام داده‌اند می‌باشد. در فصل سوم به بحث حفظ و نگهداری منابع دیداری شنیداری که شامل ویژگی‌ها و شرایط خاص مورد نیاز منابع، ساختمان و محیط آرشیو و تشریح عواملی که برای نگهداری منابع گردآوری، حفظ و حراست و دستیابی به موادی که در ارتباط با منابع دیداری - شنیداری گردآوری شده هستند می‌پردازد. در فصل پنجم به بحث آرشیودار دیداری - شنیداری که شامل نیازهای آموزشی و مهارتی کارکنان آرشیوهای دیداری - شنیداری در سطوح مختلف با توجه به وظایف هر یک و مهارت‌های بهره‌گیری از فن‌آوری‌های جدید (البته نه برای آرشیوهای دیجیتال) است، می‌پردازد. دانشجویان رشته

گزارش بازدید از موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران

۹۵/۲/۱۲ خیابان فرشته تهران

- گزارش از: اعظم صالحی دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴
- عکس از: زینب السادات صندید دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴

بتواند فهرستنویسی تاریخ، و در سرویس دهی به اعضا موفق باشد همچنین ایشان اشاره کردند ما آرشیویست ها که با آرشیو مکتوب سروکار داریم باید ادبیات سند را بدانیم.

در موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران، آرشیو را خود تولید نکرده اند بلکه به این موسسه منتقل شده و منشاء پیدایش شخص بوده، اسناد از رجال گذشته پهلوی که در اثر مصادره اموال بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران یک جا جمع آوری شده است.

همچنین در این بازدید از بخش های مختلف این مرکز از قبیل مخزن، عکس و فهرست نویسی و نمایه سازی و مرمت دیدن به عمل آمد.

پس از حضور ما در موسسه جناب آقای فراستی معاونت بخش اسناد پس از خوش آمدگویی توضیحاتی را درباره موسسه ارائه کردند. موسسه تاریخ معاصر ایران در سال ۱۳۶۵ با نام موسسه پژوهش و مطالعات فرهنگی با بهره گیری از اسناد قابل توجهی که پس از پیروزی انقلاب اسلامی در اختیار این مرکز قرار گرفته بود شکل گرفت. از آنجا که یکی از اساسی ترین پایه های آگاهی تاریخی بر اسناد و مدارک بازمانده استوار است، موسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران در حفظ، عرضه و انتشار این میراث فرهنگی و نیز ایجاد بستری مساعد جهت پژوهش های تاریخی نهایت سعی و کوشش خود را به کار بست. قلمرو مطالعات تاریخی در این موسسه محدود به تاریخ معاصر ایران است که تحولات سده های ۱۸ الی ۲۰ میلادی در ایران را در بر می گیرد. ویژگی اصلی اسناد موجود در موسسه خصوصی بودن قسمت کثیری از آنهاست و همین موجب تمایز این اسناد از سایر مجموعه های مشابه می شود. در سنوات اخیر نیز به منظور حفظ این میراث گرانبها و همچنین تکمیل موجودی آرشیو موسسه نسبت به خرید و حفظ پاره ای از مجموعه های خصوصی اسناد مبادرت گشته است.

معاونت بخش اسناد اشاره کرد که کسی که آرشیو مکتوب می خواند باید کلیاتی در مورد تاریخ ایران بداند مخصوصا از آنجایی که بیشتر مدارک در کشور به تاریخ ۲۰۰ سال قبل ایران باز می گردد. باید اطلاع داشته باشد نه تسلط کامل، تا

انجمن آرشیوداران انیمیشن

• فاطمه خسروی

• دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشیوی دانشگاه الزهرا (س) - ورودی ۹۴

• Fatemekhoshravi57@yahoo.com

- پشتیبانی آموزش و توسعه حرفه‌ای سازماندهی کنفرانس سالانه آمیا
- توسعه کارگاه‌های آموزشی
- میزبان نمایش فیلم و سمپوزیوم‌های پیشرفته فنی.
- انتشار مجله نیمه سالانه آمیا
- تولید انیمیشن
- خبرنامه فصلی آمیا
- تأسیس و اداره کمک‌هزینه تحصیلی، کارآموزی و بازدید از برنامه آرشیو.
- احترام به کار بایگان و سازمان‌های آرشیوی
- مواضع مسئول در مورد امور مؤثر آرشیو انیمیشن
- ترویج استانداردهای حرفه‌ای
- تسهیل در امر پژوهش در مورد امور مؤثر آرشیو انیمیشن
- همکاری با نهادهای مناسب
- پیاده‌سازی سیاست‌ها و برنامه حفظ ملی انیمیشن
- تشویق آگاهی عمومی به استفاده از انیمیشن به عنوان یک منبع مهم آموزش

انجمن آرشیوداران انیمیشن در سال ۱۹۹۱ به‌عنوان یک انجمن حرفه‌ای آرشیوی در زمینه تصویر در حال حرکت، به رسمیت شناخته شد. این انجمن به‌صورت غیرانتفاعی فعالیت می‌کند. همچنین آمیا به‌منظور پیشبرد اهداف آرشیوداران انیمیشن با افراد و سازمان‌های مرتبط در زمینه حفظ و اشاعه این نوع مواد آرشیوی همکاری می‌کند. آمیا بزرگ‌ترین انجمن حرفه‌ای آرشیوی در زمینه حرکت تصویر در جهان است که در حال حاضر نماینده بیش از ۷۵۰ افراد و مؤسسات از ایالات متحده و کانادا و سراسر جهان است. بیش از ۳۰ کشور و همچنین بیش از ۱۰۰ نهادهای ملی، منطقه‌ای و محلی عضو انجمن هستند. اعضای آمیا یک طیف وسیعی از فعالان فیلم، تلویزیون، ویدئو و رسانه‌های تعاملی را شامل می‌شود. اعضای هیئت اجرایی ۹ عضو دارد که متشکل از رئیس‌جمهور، وزیر، خزانه‌دار، مدیر هیئت‌مدیره، مدیر انجمن می‌باشد. فعالیت‌های انجمن آرشیوداران انیمیشن به شرح زیر می‌باشد:

منبع

The association moving image archivists (AMIA).

AMIA The Association of Moving Image Archivists

ABOUT COMMUNITY MEMBER CENTRAL EVENTS GALLERIES PROGRAMS AND INITIATIVES RESOURCES/PUBLICATIONS

MISSION STATEMENT | CODE OF ETHICS | HISTORY | BOARD MEMBERS | STAFF MEMBERS | SUPPORT AMIA

MISSION

The Association of Moving Image Archivists (AMIA) is a nonprofit international association dedicated to the preservation and use of moving image media. AMIA supports public and professional education and fosters cooperation and communication among the individuals and organizations concerned with the acquisition, preservation, description, exhibition, and use of moving image materials.

ACTIVITIES

- Provide a regular means of exchanging information, ideas, and assistance; foster collaboration; support education and professional development.
- Organize the Annual AMIA Conference
- Develop/host workshops, screenings, and advanced technical symposia.
- Publish AMIA's semi-annual journal, The Moving Image, Supplier directory and the quarterly AMIA Newsletter.
- Establish and administer scholarship, fellowship, internship and visiting archivist programs.
- Honor the work of archivists and archival organizations.
- Take responsible positions on matters affecting moving image archives.

چکیده پایان نامه‌های دفاع شده در شهریور ۱۳۹۵

منابع فارسی و لاتین در حوزه جواهرات و سنگ‌ها، شناسنامه‌ها و کاتالوگ‌های موزه‌های داخل کشور (۳ موزه داخل کشور)، کاربرگه‌های موزه‌های خارج از کشور (۳۹ موزه خارج از کشور)، استانداردهای فراداده‌ای (۳ استاندارد) و در مرحله بعدی از طریق سیاهه واری که ابزار گردآوری داده‌های مورد نیاز پژوهش حاضر بوده است جمع‌آوری و از طیف لیکرت جهت تدوین آن استفاده شده است. نتایج حاصل از ارزیابی داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار اس. پی. اس. اس و اکسل طبقه‌بندی و بر اساس ابزارهای آماری توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

یافته‌ها: یافته‌های اولیه پژوهش حاضر نشان داد که الگوی یکپارچه‌ای برای تنظیم و توصیف اطلاعات موجود در جواهرات و سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در موزه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر وجود ندارد. یافته اصلی پژوهش حاضر ۹۸۳ عنصر فراداده‌ای در ۹۳ ناحیه طبقه‌بندی شده می‌باشد؛ که خود شامل ۵۳۹ عنصر توصیفی و ۵۳۱ عنصر مدیریتی می‌باشد.

نتیجه‌گیری: با تکیه بر یافته‌های پژوهش حاضر و استفاده از الگوی پیشنهادی می‌توان از طریق یکپارچه‌سازی شیوه تنظیم و توصیف اطلاعات مربوط به جواهرات و سنگ‌های موزه‌ای، بازیابی و همچنین مدیریت اطلاعات را که یکی از اهداف مهم مراکز موزه‌ای است بهبود بخشید و کاربران را به سمت مرتبط‌ترین نیاز اطلاعاتی‌شان راهنمایی کند.

کلیدواژه‌ها: موزه‌ها، استانداردهای فراداده‌ای موزه‌ای، سازماندهی اطلاعات، تنظیم و توصیف، جواهرات، سنگ‌های قیمتی، سنگ‌های نیمه قیمتی

عنوان:

شناسایی عناصر فراداده‌ای جواهرات، سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی موزه‌های ایران و جهان و مقایسه آن با عناصر فراداده‌ای موجود در استانداردهای بین‌المللی

دانشجو: هدی خدانشناس

استاد راهنما: دکتر معصومه کربلا آقایی

کامران

استاد مشاور: دکتر سعید رضایی

شریف‌آبادی

چکیده

هدف: جواهرات و سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی به‌عنوان اشیای موزه‌ای در بردارنده اطلاعات ارزشمند تاریخی، فرهنگی، هنری و بسیاری از اطلاعات مهم دیگر است که می‌تواند به‌عنوان یک منبع اطلاعاتی در انواع پژوهش‌ها مورد استفاده قرار گیرد. پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی مناسب جهت تنظیم و توصیف جواهرات و سنگ‌های موزه‌ای، به بررسی استانداردهای فراداده‌ای موزه‌ای و شیوه‌های تنظیم و توصیف این اشیاء در داخل و خارج از کشور می‌پردازد.

روش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی است؛ که با دو روش مطالعه سندی و پیمایشی توصیفی انجام جمع‌آوری شده است. در مرحله اول داده‌ها از طریق مطالعه

به منظور تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی استفاده شد. پس از تحلیل داده‌های برگرفته از پرسشنامه، وظایف، دانش و مهارت‌های تخصصی احراز پست آرشیودار به دست آمد.

یافته‌ها: با تجزیه و تحلیل موارد مربوط به شغل آرشیودار، وظایف و مسئولیت‌ها و مهارت‌های مورد نیاز و سایر مشخصات شغل آرشیودار از جمله ویژگی‌های فردی و شرایط محیطی کار، آموزش و تجربه مورد نیاز، محل انجام و ابزار و وسایل و ساعت کاری، شرح شغل پست آرشیودار به دست آمد.

نتیجه‌گیری: به منظور انجام کارآمد وظایف حرفه‌ای، آرشیودار باید از یک «شرح شغل» مدون مطابق با شرایط متحول کنونی ناشی از فناوری اطلاعات برخوردار باشد. یکی از مهم‌ترین دستاوردهای پژوهش حاضر، تدوین فهرستی از وظایف، دانش، مهارت‌ها و توانمندی‌های مورد انتظار از آرشیودار می‌باشد، مانند داشتن مهارت در ارزشیابی اسناد که از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. همچنین جهت روزآمد نگه داشتن دانش و مهارت‌های آرشیوداران، برگزاری آموزش‌های ضمن خدمت کارکنان ضروری به نظر می‌رسد.

کلیدواژه‌ها: پست آرشیودار، جایگاه سازمانی، آرشیو ملی ایران

عنوان: بررسی پیشنهاد ایجاد پست
آرشیودار و تعیین جایگاه سازمانی آن در
آرشیو ملی ایران

دانشجو: فاطمه حقیقت دهنه سری

استاد راهنما: دکتر سعید رضایی
شریف آبادی

استاد مشاور: دکتر حسن کیانی خوزستانی

چکیده

مقدمه: یکی از مهم‌ترین مراکز اطلاعاتی هر کشور، آرشیو ملی آن کشور است. آرشیو ملی ایران، به منزله متولی اصلی و قانونی گردآوری، حفاظت، پردازش و اطلاع‌رسانی اسناد ملی و تاریخی، یکی از پایگاه‌های مهم و حساس پژوهشی، آموزشی و فرهنگی در کشور است. با توجه به اهمیت و نقش آرشیو ملی و فقدان پست آرشیودار و استفاده از پست‌های کارشناسی بررسی اسناد و مدارک برای آرشیوداران شاغل در آرشیو ملی ایران، هدف این پژوهش بررسی پیشنهاد پست آرشیودار و تعیین جایگاه سازمانی آن در آرشیو ملی ایران می‌باشد. روش پژوهش: این پژوهش از نوع پیمایشی - کاربردی بوده و گردآوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه انجام گرفت. جامعه پژوهش ۱۰ نفر از آرشیوداران شاغل در آرشیو ملی ایران می‌باشند.

عنوان: سنجش میزان تأثیر اعتماد، امنیت و حریم خصوصی در بهره‌مندی آرشیو ملی ایران از شبکه‌های اجتماعی همراه

دانشجو: شیما بهرامسری

استاد راهنما: دکتر امیر غائبی

استاد مشاور: دکتر حسن کیانی خوزستانی

چکیده

هدف: از اجرای پژوهش حاضر سنجش میزان تأثیر سه مؤلفه اعتماد، امنیت و حریم خصوصی در بهره‌مندی آرشیو ملی ایران از شبکه‌های اجتماعی همراه بوده است. پژوهش حاضر با روش پیمایشی و رویکرد توصیفی نگرش مدیران و کارمندان آرشیو ملی ایران را در جهت رسیدن به هدف اصلی پژوهش رسیدن به هدف اصلی پژوهش مورد بررسی قرار داده است. ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته، جامعه پژوهش ۵۱۱ نفر از مدیران و کارمندان آرشیو ملی و روش نمونه‌گیری از نوع سرشماری می‌باشد.

یافته‌ها حاکی از آن است هرچند جنسیت، سطح تحصیلات و سابقه کاری جامعه آماری در نگرش ایشان در پاسخگویی به پرسشنامه پژوهش حاضر تأثیری نداشته است، اما به‌طور نمونه ۹۱۰۳ درصد پتانسیل، ۶۰۶ درصد خدمت‌رسانی به کاربران و ۹۰۵ درصد انتقال فایل در شبکه اجتماعی همراه اینستاگرام و همچنین ۹۰ درصد پتانسیل و خدمت‌رسانی به کاربران و ۹۰ درصد انتقال فایل در شبکه اجتماعی همراه تلگرام را، دارای پتانسیل مطلوب متوسط به بالا برای

بهره‌مندی آرشیو ملی ایران در افزایش ارتباط متقابل آرشیو ملی ایران و کاربران آن، انجام فعالیت‌هایی همچون اطلاع‌رسانی و آگاهی از روند فعالیت سازمان‌ها پنداشته‌اند.

خصوصی، سه مؤلفه مورد بررسی پژوهشگر که تأثیر متوسط به بالایی در بهره‌مندی آرشیو ملی ایران از شبکه اجتماعی همراه اینستاگرام و تلگرام دارد.

نتایج مبتنی بر یافته‌های پژوهش بدینگونه بود که درصد بیشتر از جامعه آماری پژوهش امکان بهره‌مندی آرشیو ملی ایران را از پتانسیل شبکه اجتماعی همراه تلگرام در حد مطلوب‌تری تخمین زده‌اند به‌نحوی که از دیدگاه ایشان در دیگر موارد از جمله امکان ارتباط آرشیو ملی با کاربران، خدمت‌رسانی آرشیو ملی ایران به کاربران، بهره‌مندی از خدمات پیام‌رسانی و خدمات غیر رایگان احتمالی آینده شبکه اجتماعی همراه تلگرام و انتقال فایل و تسریع فعالیت‌های آرشیو ملی ایران از جمله فعالیت اطلاع‌رسانی به کاربران شبکه اجتماعی همراه تلگرام موفق‌تر عمل کرده است همچنین تأثیر اعتماد، امنیت و حریم خصوصی در بهره‌مندی آرشیو ملی ایران از شبکه اجتماعی همراه تلگرام بیشتر است بنابراین علاوه بر آن که دیدگاه مدیران و کارمندان درباره بهره‌مندی آرشیو ملی ایران از شبکه اجتماعی همراه تلگرام از مطلوبیت بیشتری برخوردار است. شبکه اجتماعی همراه تلگرام در حفظ امنیت آرشیو ملی ایران، امنیت اطلاعات، حریم خصوصی آرشیو ملی ایران و حریم خصوصی کاربران و جلب اعتماد آرشیو ملی ایران و حریم خصوصی کاربران و جلب اعتماد آرشیو ملی ایران آن موفقیت‌تر عمل کرده است.

کلیدواژه‌ها: آرشیو ملی ایران، اعتماد، امنیت، حریم خصوصی، شبکه اجتماعی همراه، اینستاگرام، تلگرام

کانادا و استرالیا است. نمونه‌برداری از جامعه پژوهش در کشورهای اروپایی بر اساس پاسخ آرشيوهای ملی به پست الکترونیکی ارسال شده صورت گرفت که بر این اساس ۷ کشور در تکمیل سیاهه واری با محقق همکاری کردند و ۴ کشور نیز به سبب داشتن سایت به زبان انگلیسی و داشتن قوانین دسترسی بر روی سایت خود، انتخاب شدند. از طرفی کشورهای آمریکا، کانادا و استرالیا به دلیل داشتن آرشيوهای قوی، سراج‌های جامع و قوانین دسترسی کامل بر روی سایت خود و همچنین در جهت استفاده از تجارب این کشورها در زمینه خدمات دسترسی مورد ارزیابی قرار گرفتند.

یافته‌ها: در جهت تدوین یک سیاست دسترسی به آرشيوهای ملی، ۱۴ مؤلفه بر اساس پیش‌نویس اصول دسترسی به آرشيوها شناسایی شدند. در بررسی این مؤلفه‌ها، مؤلفه «سیاست دسترسی» با ۹۲/۴۸ درصد بیشترین و مؤلفه «پاسخ به درخواست اسناد محدودشده» با ۳۹/۸۶ درصد کمترین میزان مطابقت را در آرشيوهای ملی مورد مطالعه، به‌جز ایران دارا بودند. آرشيو ملی ایران در مؤلفه «پاسخ به درخواست محدودشده» با ۹۰ درصد بیشترین و در مؤلفه «پیاده‌سازی محدودیت دسترسی» با ۴/۷ درصد، کمترین میزان مطابقت را دارا بود. طبق نتایج به‌دست‌آمده آرشيو ملی آمریکا با ۹۰/۷۸ درصد و آرشيو ملی ایران با ۵۳/۴۳ درصد به ترتیب بیشترین و کمترین تطابق را با پیش‌نویس اصول دسترسی به آرشيوها داشتند.

نتیجه‌گیری: ۱۴ مؤلفه ذکرشده در پژوهش حاضر از نظر شورای جهانی آرشيو، لازمه یک سیاست مدون و قابل قبول برای آرشيوهای ملی است؛ بنابراین این مؤلفه‌ها می‌تواند از جمله معیارهای محوری و اساسی در تدوین یک سیاست دسترسی برای آرشيوهای ملی از جمله آرشيو ملی ایران باشد. درنهایت ۳۰ راهکار برای روزآمدسازی سیاست دسترسی آرشيو ملی ایران پیشنهادشده است.

کلیدواژه‌ها: آیین‌نامه دسترسی، آرشيو، شورای جهانی آرشيو، آرشيو ملی

عنوان: بررسی و مقایسه تطبیقی آیین‌های دسترسی به آرشيوها در کشورهای عضو شورای جهانی آرشيو(ایکا)، بآرا تاکید "اصول دسترسی به آرشيوها" به منظور روزآمدسازی آیین‌نامه دسترسی به آرشيو ایران

دانشجو: مهدیه شیخ عباسی

استاد راهنما: دکتر سعید رضایی شریف‌آبادی

استاد مشاور: دکتر معصومه کربلایی آقاکامران

چکیده

هدف: پژوهش حاضر سعی دارد با بررسی تطبیقی قوانین دسترسی در چند آرشيو ملی و آرشيو ملی ایران با اصول دسترسی به آرشيوها، ضمن تعیین رتبه آرشيو ملی از نظر تطابق با اصول دسترسی به آرشيوها، نقاط ضعف قوانین آرشيو ملی ایران را بسنجد و پیشنهادهایی در جهت ارتقاء قانون دسترسی آرشيو ملی ایران ارائه بدهد.

روش: پژوهش حاضر به لحاظ هدف از نوع کاربردی و از نظر ماهیت، از نوع کتابخانه‌ای و پیمایش تطبیقی است. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، سیاهه واری است که توسط پژوهشگر از متن استاندارد "پیش‌نویس اصول دسترسی به آرشيوها" استخراج و تدوین شده است و از طریق پست الکترونیکی به آرشيو ملی مورد مطالعه ارسال شده است. داده‌های گردآوری شده از سیاهه‌های واری بر اساس آمار توصیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

جامعه پژوهش: جامعه مورد پژوهش در داخل، آرشيو ملی ایران می‌باشد و جامعه مورد پژوهش در خارج از کشور شامل آرشيو ملی ۱۱ کشور اروپایی و کشورهای آمریکا،

معرفی چهار نرم افزار موبایلی موزه ایرانی

- سارا سلطانی
- دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشئولوژی دانشگاه الزهراء (س) - ورودی ۹۴
- sarasoltany72@gmail.com

راهنمای موزه موسیقی

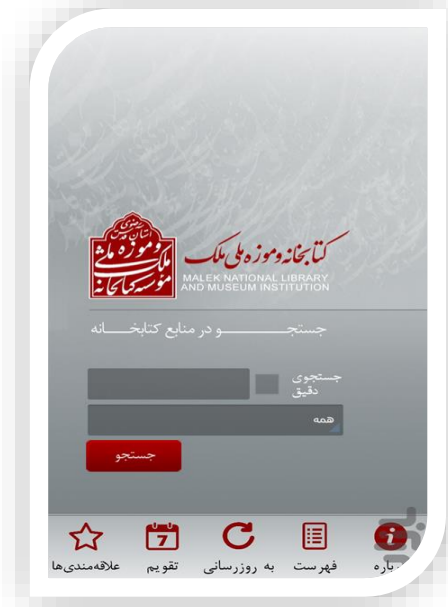

برای استفاده از این برنامه باید حتماً در موزه موسیقی حضور داشته باشید. برای آزمایش، کیو آر کد موجود در اسکرین شات‌ها را با برنامه اسکن کنید. برنامه موزه موسیقی راهنمای داخل موزه با استفاده از فناوری کیو آر کد و گوشی هوشمند، امکان مشاهده و شنیدن توضیحات تکمیلی را در داخل موزه برای شما فراهم می‌کند.

کتابخانه و موزه ملی ملک

نرم افزار موبایل موسسه ملک حاوی یک معرفی کلی از موسسه ملک و بانک اطلاعات کتاب‌های موجود در کتابخانه ملک با امکان جستجو در آن‌ها می‌باشد.

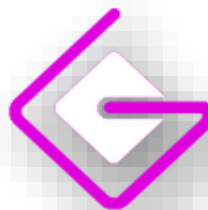
ایران موزه یاب

با موزه یاب می‌توانید به راحتی موزه‌های شهرتان را بیابید و به آن‌ها سر بزنید.

موزه آبگینه راهنمای صوتی رایگان

سال‌هاست راهنمای صوتی تور Audio Tour Guide به صورت‌های گوناگون، از نوارهای کاست گرفته تا تجهیزات قابل حمل ویژه راهنمای تور در اختیار گردشگران دنیا قرار داشته است. با توجه به گستردگی بکارگیری گوشی‌های تلفن موبایل هوشمند در بین کاربران، امروزه برنامه‌های کاربردی راهنمای تور جایگزین روش‌های قدیمی شده‌اند و کاربر به راحتی می‌تواند ضمن شنیدن توضیحات صوتی مربوط به جاذبه موردنظر، عکس‌ها و توضیحات تکمیلی را بر گوشی موبایل خود مشاهده نماید.

تشکیل آرشيو انجمن‌های علمی

• فرزانه بهارلو

• دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات آرشيو دانشگاه الزهرا (س) ورودی ۹۴

• farzanehbaharluo@gmail.com

برگزار می‌شود که در این صورت موجب حضور افراد بی‌تجربه و زحمت بیشتر برای مسئول مربوطه معاونت فرهنگی خواهد شد. دانشجویان فعال گذشته در این انجمن‌ها از طریق برگزاری جلسات حضوری و مجازی، وبلاگ‌ها و سایر مجراهای ارتباطی می‌توانند تجربیات خود را در قالب گفتار و نوشتار منتشر کنند. جمع‌آوری آثار به‌دست‌آمده از تجربیات این افراد در فضایی مناسب (فیزیکی یا مجازی) نیز از اهمیت بسزایی برخوردار است. معاونت فرهنگی دانشگاه گنجینه‌ای از اقدامات دانشجویان را داراست ولی غالباً این گنجینه دارای ساختار سازمانی است و برای رفع نیاز دانشجویان کاربردپذیر نمی‌باشد. معاونت فرهنگی دانشگاه با قرار دادن گزارش فعالیت‌ها روی وب‌سایت دانشگاه می‌تواند در انتقال تجربه‌ها مؤثر باشد. هرچند که انتقال تجربه مکتوب و تصویری و شفاهی تأثیر بیشتری نسبت به گزارش‌های سازمانی دارد. مدیران دانشکده‌ها و اساتید با فراهم کردن شرایط برای برگزاری همایش‌ها، کارگاه‌های آموزشی و سایر اقدامات، عرصه‌ای را در اختیار دانشجویان فعال قرار دهند. مهم‌تر از این اقدامات، مکتوب شدن خاطرات افراد، مصور شدن و مضبوط شدن آن است. وجود فضایی در دانشکده‌ها جهت ایجاد آرشيو انجمن‌ها علاوه بر انتقال تجربیات، شناخت دانشجویان فعال و پیشرفت انجمن‌ها موجب ارتقای علمی فرهنگی دانشکده و گروه‌های آموزشی موجود می‌شود. دانشجویان فعال و علاقه‌مند با پیگیری این امر می‌توانند مسئولیت ضبط و ثبت آثارشان را تحت نظارت دانشکده مربوطه بر عهده گیرند.

انجمن علم اطلاعات و دانش‌شناسی نیز به دلیل فقدان فضایی برای نگهداری آثار مکتوب و اقدامات انجمن، در انتقال تجربیات به دانشجویان جدید پیشرو نبوده است. البته لازم است که از یاری دوستانی که همواره در کنار انجمن علمی علم اطلاعات و دانش‌شناسی هستند، تقدیر و تشکر لازم را به عمل آوریم. ولی وجود آثار مکتوب در پیشرفت دانشجویان تأثیر بیشتری خواهد داشت. امید است با تشکیل آرشيو انجمن‌های علمی در دانشکده‌ها از مشکلات کنونی انجمن‌ها گره‌گشایی شود.

فعالیت‌های فوق‌برنامه علمی- فرهنگی از جمله بسترهای بروز استعدادها و توانمندی‌های دانشجویان است. دانشگاه‌ها معمولاً امکاناتی را در قالب انجمن‌های علمی فرهنگی، کانون‌ها، نشریات و سایر تشکلهای دانشجویی در اختیار دانشجویان قرار می‌دهند. استفاده از این فرصت مهم در دوران دانشجویی برای همه دانشجویان علاقه‌مند و فعال بسیار ارزشمند است به دلیل اینکه تجربیات گران‌بهایی را در اختیار آن‌ها قرار می‌دهد. انجمن علمی دانشجویی علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا(س) سالیان درازی است که فعالیت خود را در قالب نشریه پیک کتابداری، همایش ملی سالانه، کارگاه‌های آموزشی و... به منصفه ظهور گذاشته است.

وجود آرشيو از فعالیت‌های دانشجویان امری مهم تلقی می‌شود چراکه انتقال تجربیات گذشته به دانشجویان جدید مانع از تکرار اشتباهات گذشته و اقدامات تکراری خواهد شد؛ بنابراین مسئله مورد بررسی ایجاد آرشيو انجمن‌های علمی به‌ویژه انجمن علمی علم اطلاعات و دانش‌شناسی است.

دانشجویان فعال در این انجمن‌ها چه نقشی در ایجاد آرشيو فعالیت‌های خود دارند؟

معاونت فرهنگی دانشگاه‌ها چه نقشی در ایجاد آرشيو فعالیت‌های انجمن‌ها دارند؟

دانشکده‌ها چگونه می‌توانند یاریگر ایجاد آرشيو فعالیت‌های انجمن‌ها باشند؟

تشکیل آرشيو علاوه بر فضا، امکانات، تجهیزات و نیروی متخصص به حمایتی از سوی سازمان و ارگان مربوطه نیازمند است. تشکیل آرشيو انجمن‌های علمی نیاز به حمایت از سوی معاونت فرهنگی دانشگاه، دانشکده و گروه آموزشی مربوطه دارد. دانشجویانی که در گذشته در انجمن‌های علمی به‌ویژه انجمن علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه الزهرا(س) فعالیت داشتند، هر ساله پس از برگزاری انتخابات رسمی از سوی معاونت فرهنگی دانشگاه جای خود را به دانشجویان تازه‌نفس می‌دهند. در بسیاری از اوقات به دلیل عدم حضور دانشجویان پیشین این انتخابات از سوی معاونت فرهنگی به صورت یک‌طرفه

فراخوان همکاری با فصلنامه علمی - دانشجویی

آرشیو دانشگاه الزهراء (س)

فصلنامه علمی - دانشجویی آرشیو دانشگاه الزهراء (س) از کلیه دانشجویان که تمایل دارند مطالب خود را برای این نشریه ارسال کنند، درخواست می‌کند تا آثار خود را به همراه مشخصات (نام، نام خانوادگی، مقطع تحصیلی، دانشگاه محل تحصیل) در موضوعات ذیل از طریق پست الکترونیک به آدرس archive.alzahra@gmail.com ارسال نمایند.

- مقاله‌های آرشیوی
- معرفی سازمان‌های آرشیوی داخلی
- معرفی سازمان‌های آرشیوی خارجی
- معرفی کتاب در حوزه آرشیو
- معرفی پایان‌نامه‌های مربوط به حوزه آرشیو
- معرفی چهره‌های آرشیوی (به‌طور مثال سند شناس، سکه‌شناس و ...)
- معرفی وبسایت‌های آرشیوی
- آشنایی با اصطلاحات آرشیوی
- اخبار آرشیوی
- گزارش سمینار، سخنرانی و همایش‌های آرشیوی
- معرفی تکنولوژی‌های روز مرتبط با رشته
- عکس‌های تاریخی معتبر همراه با توضیحات
- مطالب مناسبی تاریخی
- طنز انتقادی
- خاطره‌های جالب کارآموزی، خاطره‌های شغلی و خاطره‌های تحصیل

آیا می‌خواهید آرشیویست‌ها، دانشجویان و مدیران را از خدمات خود مطلع سازید؟

فصلنامه علمی دانشجویی **آرشیو**
شما را حمایت می‌کند

تجهیزات آرشیوی

کتاب آرشیوی

مجلات آرشیوی

مقالات پر استناد آرشیوی

همایش‌ها و کارگاه‌های آرشیوی و ....

را به اطلاع دانشجویان، اساتید و مدیران آرشیوی برسانید

چاپ تبلیغات شما در نشریه آرشیو و ارائه آن به صورت مجزا

روی وبلاگ نشریه

جهت کسب اطلاعات بیشتر و ارائه تبلیغات خود به

archive.alzahra@gmail.com مکاتبه یا با شماره

۰۹۰۱۶۶۷۰۴۸۵ (فرزانه بهارلو) مدیر مسئول و سردبیر

فصلنامه تماس بگیرید.

وبلاگ فصلنامه

www.alzahra-archive-journal.blog.ir

نقاشی عاشورا مهجود در موزه لودر